

ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.

Домінуючою тенденцією розвитку світового господарства наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття є динамізація та збільшення масштабів глобалізації, що проявляється, з одного боку, у поглибленні взаємодії та взаємозалежності національних економік, уніфікації та стандартизації міжнародної бізнес-діяльності, а з другого – у трансформації просторово-суб'єктної структури міжнародних економічних відносин, розширенні та ускладненні взаємозв'язків і загостренні суперечностей між ключовими гравцями даних процесів. Це вимагає від суб'єктів глобальної конкуренції розроблення та реалізації інноваційних стратегій як імперативу їхньої конкурентоспроможності у економічному просторі. Регіональні чинники у системі факторів міжнародної конкурентоспроможності країн світу відіграють дедалі більшу роль, що проявляється у формуванні національних регіонів з високим конкурентним статусом, світових міст, високотехнологічних кластерів, які власне і визначають диспозицію держав у ієрархії глобальних конкурентних відносин.

Трансформація процесу формування конкурентних переваг країн світу, а саме його зміщення з національного на субнаціональний рівень, ставить перед науковцями та політиками завдання теоретичного осмислення закономірностей впливу окремих національних регіонів на підвищення міжнародної конкурентоспроможності держав, а також створення ефективного механізму гармонізації регіональних та загальнонаціональних інтересів у зовнішньоекономічній сфері. Разом із тим, у науковій літературі на сьогодні недостатньо повно розкрито теоретико-методологічні засади функціонування національних регіонів як самостійних суб'єктів глобальної конкуренції; подальшого ґрунтовного аналізу потребує практика застосування провідними країнами світу найбільш результативних моделей інноваційного територіального розвитку; удосконалення вимагають сучасні методики оцінки та бенчмаркінгу міжнародного конкурентного статусу, кластерного, інноваційного та креативного потенціалів регіонів, а також їхнього зв'язку з процесами формування міжнародних конкурентних переваг національних економік. Окрім того, актуальною залишається проблема теоретичного обґрунтування регіональної компоненти стратегії нарощення міжнародної конкурентоспроможності України.

Євроінтеграційний шлях розвитку, який обрано Україною, передбачає розвиток національної економіки до рівня європейських країн, які є лідерами у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності. Для досягнення цієї мети необхідно розробити план заходів першочергових кроків із формування конкурентоспроможності національної економіки з урахуванням особливостей сучасного стану та запланованих у майбутньому заходів державного значення.

У найближчому майбутньому Україні доведеться виконати такий великий інноваційний проект, як ЄВРО-2012. На його підготовку заплановано 159,98 млрд. грн. Тому при розробці першочергових заходів неможливо оминати такої події.

У перший період формування конкурентоспроможності національної економіки (2010-2015 рр.), слід зосередитись на чотирьох блоках питань.

1. Розробка загальнодержавної концепції формування конкурентоспроможності національної економіки, яка б стала базою при розробці стратегії розвитку економіки знань. Початковими положеннями і кроками мають стати формування суспільної єдності навколо даної ідеї та підготовка суспільства до динамічного сприйняття нового знання (побудова «економіки знань»).

2. Шляхом залучення фахівців до обговорення актуальних питань, висвітлення, засобами мас-медіа, діяльності органів влади щодо формування національної конкурентоспроможності, залучати до цього процесу суспільство. Це дасть змогу державним інститутам проводити політику за вказаним напрямом спираючись на основі значної підтримки населення згуртованого навколо національної ідеї.

3. Сприяння усім формам кооперації освіти, науки, бізнесу та держави як регулятора їх діяльності, які сприятимуть розвитку країни в напрямку економіки знань. Для чого з боку держави в найкоротші терміни необхідно побудувати інфраструктуру постіндустріального типу, яка розвиватиметься випереджальними темпами, по відношенню до потреб економіки і буде здатною до транспортування матеріальних та нематеріальних потоків.

4. Розвиток освітньої галузі в напрямку її орієнтації на формування людського капіталу адекватного потребам економіки знань. Створення сприятливих умов для навчання та підвищення кваліфікації значних верств населення. Переопрацювання навчальних курсів з метою їх більшої орієнтації на здобутки вітчизняної та світової науки.

Метою загальнодержавної стратегії формування конкурентоспроможності національної економіки визначимо: створення в Україні сприятливих умов для науково-економічного прориву та забезпечення на цій основі зростання конкурентоспроможності національної економіки, що призведе до підвищення якості життя населення.

Досягнення поставленої мети можливо декількома шляхами:

1) провести ревізію існуючих програм інноваційного спрямування та виявивши з їх числа найбільш перспективні та задовольнити їх потреби у фінансуванні;

2) проведення заходів, щодо мотивування інноваційної діяльності вітчизняних товаровиробників;

3) створення центру НДДКР який виконуватиме окрім безпосередньо наукової діяльності, ще й управлінські функції в цілому по науковій галузі.

Основними завданнями розвитку національної економіки в напрямку підвищення її конкурентоспроможності є: підвищення якості підготовки у закладах освіти, забезпечення оснащеності закладів освіти інформаційно-

комунікативним обладнанням, проведення реформ у системі освіти з урахуванням найкращих національних надбань та європейського досвіду, інтеграція наукових та освітніх установ, активізація НДДКР у вищих навчальних закладах, кількісне та якісне нарощення наукового потенціалу, розвиток інноваційно-орієнтованої інфраструктури економіки, забезпечення законодавчої підтримки підвищення конкурентоспроможності національної економіки, спрощення та реалізація механізму патентування наукових розробок, врегулювання товарно-грошових відносин на ринку інтелектуальної власності.

Реалізація заходів закладених у загальнодержавну стратегію розвитку конкурентоспроможності національної економіки дасть змогу: у період до 2015 р. досягти рівня розвитку інноваційної системи, що відповідатиме європейському; створити потужний науковий потенціал зорієнтований на технологічний уклад у період до 2020 р.; підготувати до 2025 р. нову генерацію мобільних фахівців, зорієнтованих на роботу в умовах високотехнологічної економіки знань.

Запропонований перелік завдань і результатів загальнодержавної стратегії формування конкурентоспроможності національної економіки стосується лише блоку питань науково-економічного спрямування у короткостроковий період.

На нашу думку, слід переглянути систему фінансування наукової діяльності. Пропонуємо відмовитися від практики намагання задовольнити потреби національної економіки маючи обмежені ресурси Державного бюджету України та перейти до точкового, адресного фінансування науково-дослідної діяльності на конкурсній основі.

Отже запропоновані заходи на період 2010-2015 рр. мають вплинути на підвищення рівня конкурентоспроможності економіки України за групами факторів: інфраструктура, здоров'я та початкова освіта, вища освіта, технологічна готовність. Підвищення рейтингу нашої країни за групою факторів «Макроекономіка» залежить від «здоров'я» економіки, а у випадку України від тих рамкових умов, які створено для господарської діяльності державними органами влади. Економічні реформи здатні принести перші плоди вже у 2015 році, а ті що пов'язані із освітньою та науковою сферами не раніше 2020-2025 рр. Такий значний період віддачі зумовлює необхідність негайного початку впровадження заходів із реформування національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Конкурентоспроможність національної економіки / За ред. Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2005. – 582 с.

3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: збірник / М.В. Стріха, В.С. Шовкалюк, Т.В. Боровіч, Ж.І. Дутчак, А.О. Сєдов. – К.: Прок-Бізнес, 2009. – 40 с.

4. Інноваційно-технологічний розвиток України: стан, проблеми, стратегічні перспективи: Аналітичні матеріали до Парламентських слухань [«Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів»] / за ред. Л.І. Федулової, Г.О. Андрощука, ін-т екон. та прогнозів. НАН України. – К., 2009. – 196 с.